

Maatschappij

Samenvatting van het themarapport

Onderdeel van het project:
Our Common Future 2.0
2010-2011

Thematrekkers:

Jeroen Boon; Jack Simons

Deelnemers:

Diederik van der Burg; Peter Daub; Marc van der Hijden; Itেকে van Hille; Jeroen Hovens; Albert Jourdan; Jelte de Kock; Jeroen Koomen; Karin van der Plas; Lieselot Spliet

© 2011 Stichting Our Common Future, Doetinchem

Deze samenvatting is onderdeel van het crowdsourcing project Our Common Future 2.0 (OCF 2.0), uitgevoerd door 400 vrijwilligers. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Stichting Our Common Future.

De inhoud van deze samenvatting is gebaseerd op een van de negentien deelrapporten en vele en zeer diverse bronnen, bijeengebracht door vrijwilligers. De eindredactie van OCF 2.0 besteedt de uiterste zorg aan de betrouwbaarheid en de volledigheid van alle gepubliceerde informatie. Onjuistheden kunnen echter niet worden voorkomen. Hoewel bij het gereedmaken van deze samenvatting de grootst mogelijke zorgvuldigheid wordt betracht, bestaat altijd de mogelijkheid dat bepaalde informatie na verloop van tijd verouderd of niet meer juist is. Wij zijn niet aansprakelijk voor de gevolgen van activiteiten die worden ondernomen op basis van deze samenvatting.

Bepaalde verwijzingen in deze samenvatting voeren naar informatiebronnen die door derden worden bijgehouden en waarover wij geen controle hebben. Wij dragen dus niet de verantwoordelijkheid voor de nauwkeurigheid of enig ander aspect van de informatie uit die bronnen. Het noemen van deze informatiebronnen is op geen enkele manier een aanbeveling voor de auteur of goedkeuring van de informatie.

De redactie heeft haar uiterste best gedaan om bronnen en rechthebbenden van beeldmateriaal dat wordt gebruikt te achterhalen en te vermelden. Wanneer desondanks beeldmateriaal wordt getoond waarvan u (mede)rechthebbende bent en voor het gebruik waarvan u niet als bron of rechthebbende wordt genoemd, ofwel voor het gebruik waarvoor u geen toestemming verleent, kunt u zich in verbinding stellen met de redactie via de website www.ourcommonfuture.nl. Het project OCF 2.0 heeft een informatief, non-commercieel karakter.

Het project

Our Common Future 2.0 (OCF 2.0) is een innovatief crowdsourcing project rond duurzaamheid nu en in de toekomst. Met ruim vierhonderd mensen is in korte tijd een toekomstvisie ontwikkeld op negentien belangrijke maatschappelijke thema's:

- Afval;
- Bestuur;
- Duurzaamheid;
- Maatschappij;
- Natuur;
- Economie;
- Energie;
- Leiderschap;
- Leren;
- Mobiliteit;
- Productie;
- Sociale Media;
- Spiritualiteit;
- Toerisme;
- Voeding;
- Water;
- Werk;
- Wonen;
- Zorg.

Meerstemmig debat over duurzaamheid

Het doel van dit project was om met elkaar op een ongewone manier na te denken over de betekenis en ontwikkeling van 'duurzaamheid'. Al lang is die term niet meer het exclusieve domein van milieukundigen en ecologen. Het begrip duurzaamheid wordt voor steeds meer onderwerpen gebruikt. Dat is soms lastig want daarmee vervaagt de betekenis. Tegelijkertijd is die verbreding ook positief, want het geeft aan dat het debat over duurzaamheid zich steeds verder ontwikkelt.

Het project Our Common Future 2.0 presenteert dan ook niet dé definitie van duurzaamheid, maar toont juist meerdere invalshoeken van en opvattingen over duurzaamheid naast elkaar. Deze meerstemmigheid of polyfonie is een realistische afspiegeling van het maatschappelijke debat over duurzaamheid. Op de website van het project (www.ourcommonfuture.nl) staan over alle thema's deelrapporten en uitgebreide samenvattingen voor wie verdieping zoekt.

Het resultaat is ook terug te lezen in het boek *Duurzaam Denken Doen*. Het boek is geschreven voor een breed publiek, voor mensen zoals jij en ik in Nederland, en niet speciaal voor wetenschappers, beleidsmakers of managers. De intentie is om een goed toegankelijk en prettig leesbaar boek aan te reiken.

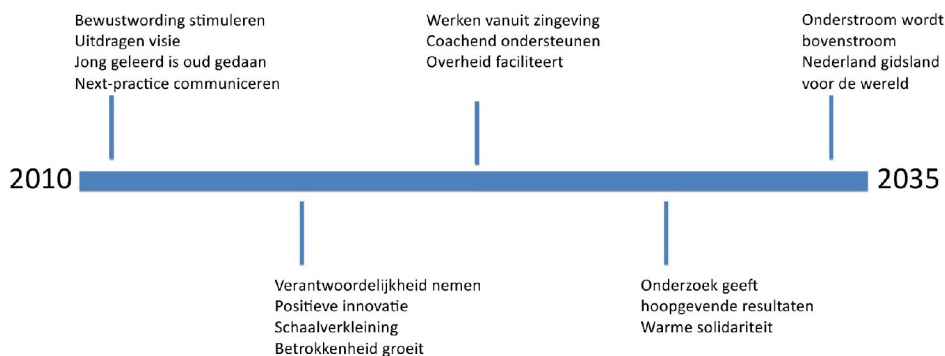
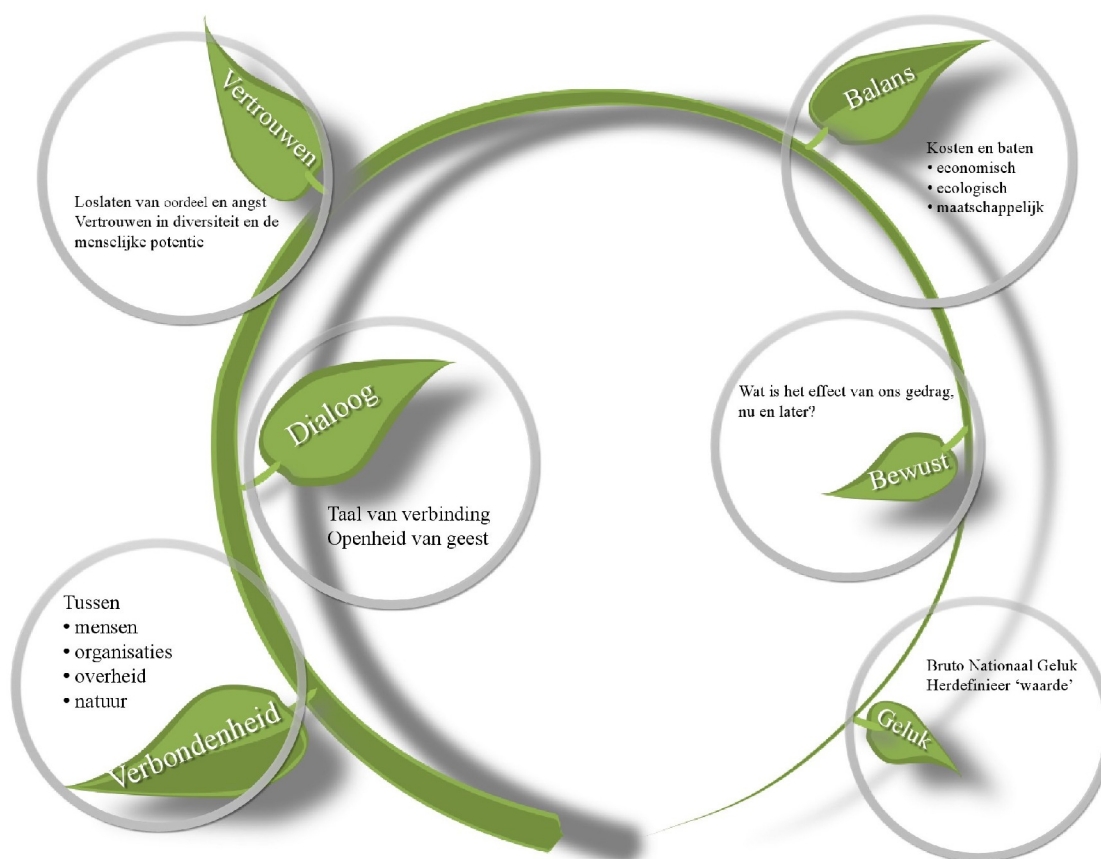
Net als in de werkelijkheid verloopt het debat soms analytisch en soms een tikje rommelig, soms met een vleugje humor of met kritiek, soms met onderbouwde bijdragen en af en toe met losse opmerkingen. Het is aan de lezer om door de tekst heen als het ware in debat te gaan met de honderden mensen die hebben meegedacht.

De poster

De Duurzaam Verbonden Maatschappij

Inhoudsopgave

Onze agenda

2

Maatschappij

Het uitgangspunt in onze visie op de maatschappij van 2035 is onze definitie van 'maatschappij' geweest: een structuur waarin mensen samen leven. Het gaat dus om mensen én om samenleven. Vervolgens hebben we geconstateerd dat de manier waarop we de maatschappij, zowel politiek, economisch als sociologisch, hebben gestructureerd en georganiseerd, bepalend is voor het denken en functioneren van de mensen die samen de maatschappij vormen.

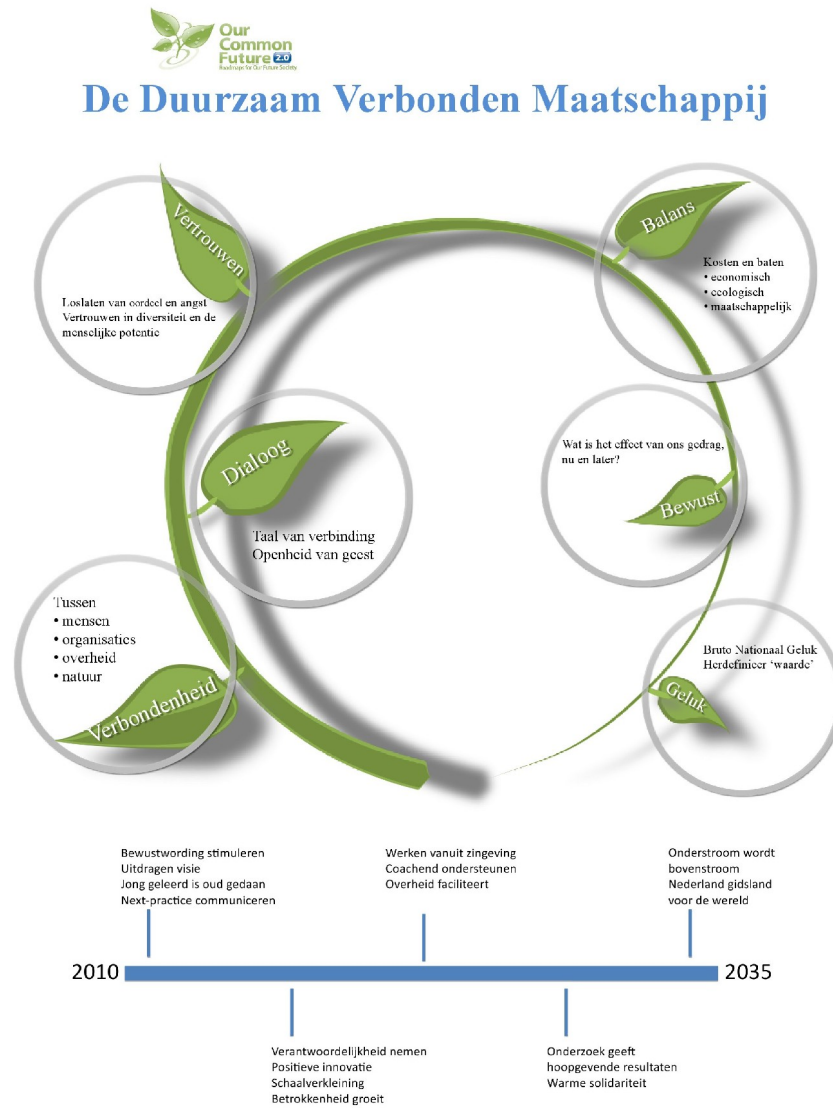
We hebben gezien dat de manier waarop we onze onderlinge relaties beschrijven en organiseren niet toevallig tot stand komt. Bij elke richting waarin de maatschappij zich ontwikkelt als gevolg van de doelen die wij als samenleving aan de maatschappij gesteld hebben past één model dat de gekozen doelstellingen optimaal ondersteunt.

Vervolgens hebben we geconstateerd dat er ontevredenheid bestaat over de manier waarop de maatschappij functioneert. Die onvrede uit zich in allerlei verschillende maatschappelijke verschijnselen zoals een verondersteld verlies aan solidariteit of het gevoel niet 'gehoord' te worden. Bovendien beperkt deze onvrede zich niet tot een bepaalde groep, maar wordt ze breed beleefd door allerlei verschillende maatschappelijke groepen. Alleen is vaak de uitingsvorm anders, van tegenstemmen tot 'cultural creative'.

We hebben ontdekt dat we weer moeten leren de maatschappij te definiëren in termen van verbondenheid in plaats van maakbaarheid. In de maatschappij van 2035 zijn mensen zich bewust van de effecten van hun eigen handelen, hebben verantwoordelijkheidsbesef en voelen zich solidair met hun medemens en de natuur. De balans tussen economie en ecologie en tussen korte en lange termijn is hersteld. Het lange tijdperk van individualisering en consumentisme heeft ertoe geleid dat mensen beseffen dat het individu niet los te beschouwen is van de omgeving en dat ze die omgeving nodig heeft om te zijn wie ze is.

Die fundamentele bewustwording van verbondenheid heeft in 2035 een verschuiving van maatschappelijke concepten en doelstellingen veroorzaakt. Waarde is niet meer uit te drukken in slechts financiële terminologie. People, planet en profit hebben elkaar nodig. Organisaties weten niet alleen maar wat ze doen, maar ook steeds beter waaróm ze dingen doen en hoe ze het beter kunnen doen.

Onze agenda

Team: Jeroen Boon, Diederik van der Burg, Peter Daub, Marc van der Hijden, Itke van Hille, Jeroen Hovens, Albert Jourdan, Jelte de Kock, Jeroen Koomen, Karin van der Plas, Jack Simons, Lieselot Splet

De deelnemers

Jeroen Boon (1969) is zelfstandig ondernemer, eigenaar adviesbureau Kiemkracht en adviseur bij baanbrekende initiatieven van onderop, welke streven naar maatschappelijke verandering. Zijn interesse en inzet gaat daarbij uit naar het bevorderen van duurzame stedelijke ontwikkeling, zoals transitiontowns, stadslandbouw en klimaatneutrale wijken. Heeft in dit kader onlangs in opdracht van de gemeente Den Haag een advies "naar een duurzame aanpak van krachtwijken" geschreven.

Al sinds zijn studietijd aan de Agrarische Hogeschool Larenstein is hij geïnteresseerd in de samenhang tussen sociale- en milieuvraagstukken, participatieve planning en integrale gebiedsontwikkeling.

Zijn deelname aan OCF 2.0 komt voort uit zijn wens om via de moderne weg van wisdom of the crowd, co-creatie, en open innovatie bij te dragen aan duurzame ontwikkeling. Hij ziet de urgentie van duurzame waardeoriëntaties en daarmee andere manieren van leren, organiseren en werken.

Diederik van der Burg (1967) is adviseur en trainer, en eigenaar van adviesbureau Adburdias. Hij ondersteunt zijn klanten, veelal kennisintensieve dienstverleners, bij het richting geven van de organisatie en bij een inrichting van processen die continu verbeteren bevordert. "De goede dingen goed doen." Belangrijke aandachtspunten zijn daarbij voor hem: leiderschap, en maatschappelijk verantwoord en waarde-gedreven ondernemen. Daarbinnen past het praktisch vertalen van kwaliteitsmanagement / ISO 9001 naar de Nederlandse bedrijfscultuur.

Zijn drijfveer om anderen te helpen beter te worden uit zich ook in zijn vrije tijd. Zo is hij lang lid geweest van JCI, waar hij diverse lokale en landelijke bestuursfuncties vervulde. Nog altijd is hij trainer voor deze wereldwijde organisatie.

Een van Diederiks grootste ergernissen is korte-termijndenken en het ontbreken van visie op allerlei niveau's. OCF 2.0 is niet alleen een belangrijke tegenbeweging in deze teneur, maar ook een uitgelezen kans om mee te bouwen aan een visie voor Nederland.

Peter Daub (1947) studeerde werktuigbouwkunde in Zwolle en bedrijfskunde aan de Universiteit Nyenrode. Werkte ondermeer bij ING Bank en hielp mee met de start van de Triodos Bank voor nieuwe ethische manieren van financiering. Na zeven jaar onderzoek in allerlei consumenteninitiatieven en consumentenverenigingen schreef hij het boek *Consument vrijheid en verantwoordelijkheid - Op weg in de 21e eeuw*. Een boek over de twaalf levensbehoeften als basis voor alle managementinformatie in de dialoog met handel en producenten/dienstverleners. In 2001 initiatiefnemer en mede-oprichter van de Vrije Consumenten Vereniging, een platform voor het uitwisselen van met name vernieuwende inzichten en ervaringen van actieve consumenten en consumentenorganisaties. Sinds 2006 tevens deelnemer in het Partnership for Education and Research about Responsible Living PERL, deel uitmakend van het Marrakech programma van de United Nations 2011-2020 in samenwerking met Consumers International. Vanuit de motivatie dat de wereld echt beter kan liet hij een carrière in het bedrijfsleven voor wat het was en probeert op zijn manier een handje mee te helpen aan "another world under construction".

Iteke van Hille (1987) is vierdejaars studente sociologie aan de Universiteit van Amsterdam en heeft in Amsterdam op de Vrije School gezeten. Zij is geïnteresseerd in groepsdynamieken en de manier waarop mensen in verschillende gebieden het samenleven op verschillende manieren georganiseerd hebben. Daarnaast houden ook organisatiestructuren haar bezig: hoe wordt het werk georganiseerd en verdeeld en

hoe zijn deze structuren ontstaan? Op zoek naar inzicht en antwoorden heeft zij zich in de sociologie toegelegd op de richtingen arbeid, organisatie & beleid en cultuursociologie. Daarnaast heeft zij een minor twintigste eeuwse geschiedenis gevolgd. Zij doet mee aan OCF 2.0 om haar inzicht vanuit de studie uit te breiden met praktijkervaring, de samenwerking met mensen uit het werkveld. Haar deelname aan het project is tevens onderdeel van haar stage bij Vital Interest, een consultancy en projectmanagement bedrijf in Amsterdam.

Jeroen Hovens (1976) is in 2003 afgestudeerd in de milieukunde aan de universiteit van Utrecht. Zijn expertise ligt vooral op het gebied van milieupolitiek, duurzame productie en consumptiegedrag en energie concepten in de maatschappij. Jeroen heeft veel praktijkervaring opgedaan met het organiseren en managen van conferenties, trainingen en meetings en bezit veel vaardigheden als projectmanager.

Jeroen is ervan overtuigd dat gedrag binnen de samenleving altijd kan worden verbeterd en vind daar zijn inspiratie. Jeroen bezit een sterke analytische geest en beschikt over een brede visie gecombineerd met belangstelling voor een brede variëteit aan milieuthema's. Jeroen gelooft dat juist een open gestructureerd project als OCF 2.0 een positieve bijdrage kan leveren aan meer kennis over maatschappelijke veranderingen.

Marc van der Hijden (1952) is werkzaam als directieadviseur bij het UWV op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Duurzaamheid. Daarnaast is hij projectmanager voor de implementatie van een aantal van die duurzaamheid initiatieven binnen de organisatie.

Verder is Marc actief als commissaris van een woningstichting en verzorgt hij geregeld gastcolleges bij de faculteit Hospitality Management, Hogeschool Zuyd.

In het grote fusietraject na de totstandkoming van UWV was Marc de ontwerper van de interne serviceorganisatie Facilitair & Inkoop. Voor de fusie was hij onder andere, hoofd van de afdeling Inkoop bij het ABP te Heerlen en directiesecretaris van de beleggingsafdeling.

Albert Jourdan (1962) is eind 2008 gestart als zelfstandig professional. Met zijn advies- en interim-managementbureau jourdan sustainability coaching helpt hij organisaties op het gebied van duurzaam ondernemen (MVO) en ISO managementsystemen. Tevens treed hij op als spreker over duurzaamheid. Albert is een verbindende pragmaticus die van aanpakken weet. Hij legt zijn focus op richting en relatie. Daarbij staat hij te boek als betrouwbaar en bruikbaar in elke fase. Zijn klanten bevinden zich in uiteenlopende sectoren.

Albert beschikt over jarenlange praktijkervaring met diverse aspecten van duurzaamheid op senior management- en operationeel niveau. Zo was hij onder andere nauw betrokken bij het opstellen van wetgeving en publicaties op het gebied van arbeidsomstandigheden, milieu, verkeersveiligheid, internationale duurzaamheidsprogramma's en (overheids)criteria voor het duurzaam inkopen. Daarnaast heeft hij meer dan 60 sites gecertificeerd ten aanzien van kwaliteit, veiligheid en milieu en vervulde hij een voortrekkersrol in de energietransitie naar het rijden op aardgas en biogas.

Jelte de Kock (1983) is filosoof en werkzaam als consultant bij adviesbureau Berenschot. Jelte studeerde af in Applied Ethics en Filosofie van Management en Organisatie. In beide studies richtte hij zich op duurzaamheid, MVO en individuele verantwoordelijkheid. In zijn werk heeft Jelte ervaring met het toepassen van MVO-bedrijfsvoering en strategieontwikkeling. Daarnaast richt hij zich op thema's als integriteit en bedrijfsethiek.

Een belangrijke vraag voor Jelte is hoe we duurzaam werken en leven zo kunnen organiseren zonder dat het een opoffering vraagt. Hij neemt deel aan OCF 2.0 omdat hij ervan overtuigd is dat dat mogelijk is en mensen dit met elkaar kunnen realiseren.

Jeroen Koomen (1975) is eigenaar van Iunctus Coaching en werkzaam als Software Architect bij Chess. Hij is het best te omschrijven als een romantische beelddenker met een goede balans tussen hoofd en hart. Zijn missie in dit leven is verbinding tussen mensen te bevorderen. Jeroen haalt plezier en inspiratie uit aikido, (zen)boeddhisme, de natuur en alle positief verbindende initiatieven in de wereld. Dat was ook de aanleiding om mee te helpen met OCF2.0. Zijn visie is dat de volgende stap in de evolutie van de mens ons de Homo Iunctus zal brengen, ofwel de Verbonden Mens. Duurzaamheid en Verbondenheid zijn niet los van elkaar te zien. O ja, Jeroen is getrouwd met zijn fantastische vrouw Carien.

Karin van der Plas (1960) is sinds 2005 zelfstandig ondernemer, rouwdeskundige en adviseur voor gemeenten en instellingen op het gebied van gezondheidszorg en welzijn.

Moeder van twee prachtige kinderen, haar spiegelbeelden. Het leven leren leven en omgaan met veranderingen vraagt van mensen het vermogen om los te laten. Karin is iemand die, met het leven als leermeester, is geworden wie ze wil zijn.

Haar grondhouding: empathisch, respectvol, creatief, echt, integer en co-creator.

Visie, verandering en verbinding zijn haar kernwoorden, evenals eigen kracht, innerlijke wijsheid en talenten van mensen. Ze werkt vanuit haar intuïtie en op basis van wederzijds respect en vertrouwen.

Complexe maatschappelijke vraagstukken in de samenleving dagen haar steeds weer uit, omdat deze vragen om een integrale en doelgerichte aanpak.

Het is haar droom om op basis van het universele waardesysteem, een nieuw denkkader te creëren voor een betere en warmere "zorg- samen- samenleving"

Jack Simons (1956) is ooit politicologie gaan studeren omdat hij de wereld wilde verbeteren en alleen even wilde leren hoe dat dan moest. Omdat dit echter iets lastiger bleek te zijn dan gedacht is hij daarna heel iets anders gaan doen. Ruim twintig jaar lang heeft Jack als zelfstandig ondernemer een evenementenbedrijf gerund. Nieuwe concepten bedenken en mensen motiveren, zowel klanten, deelnemers als medewerkers heeft altijd zijn grote belangstelling gehad.

Sinds begin 2008 heeft Jack, inmiddels trotse vader van 2 zoons, bureau A&A projecten opgericht waarmee hij probeert de ambities uit zijn jeugd te combineren met de jarenlange ervaring in het bedrijfsleven. Specialisme van A&A projecten is het bedenken én uitvoeren van projecten met als doelstelling het draagvlak voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen binnen in bedrijven maar ook daarbuiten te vergrootten. Momenteel werkt hij o.a. aan de MVO Marktplaats Amsterdam.

Lieselot Spliet (1983) is in 2009 afgestudeerd als politicoloog aan de UvA. Daarvoor studeerde zij Algemene Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Utrecht. Haar grote interesse in thema's als vertrouwen, tolerantie en integratie zijn gegroeid tijdens haar bachelorscriptie waarbij ze onderzoek deed naar integratie van de Roma-gemeenschap in Nederland. Dat deze onderwerpen ook van groot belang zijn in de internationale- politiek en samenwerking heeft zij ervaren tijdens stages bij mensenrechtenorganisaties in Nederland en India.

Naast haar huidige werk op het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zet Lieselot zich, via haar eigen stichting, in voor een Indiase ontwikkelingsorganisatie Bal Rashmi Society. Het deelnemen aan OCF2.0 inspireert Lieselot om ook in de toekomst mee te denken over een nieuwe visie en oplossingen voor een verbonden samenleving.

De literatuurlijst in het boek

- Aalst, H. F. van. (1999, december 16). *Leren in de netwerkmaatschappij*. Werkdocument gepresenteerd bij Jaarvergadering van KVS/VSC, Nieuwegein. Verkregen van www.hansfvanaalst.info/Lezingen%20en%20Publicaties-NL/HFvA%201999-12-16_Leren%20in%20de%20netwerkmaatschappij_KVS-VSC.doc
- Burghoorn, A. (2011, februari 25). Simcity in de Achterhoek. *de Volkskrant*.
- CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek). (2010). *Bevolking; kerncijfers*. CBS StatLine. Verkregen van statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=37296ned&D1=68&D2=0,10,20,30,40,50,%28l-1%29-l&VW=T
- CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek). (2011). *Maatschappelijke participatie; sociale contacten, kerkelijke gezindte*. CBS StatLine. Verkregen van statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=60027ned&D1=0-4,43-47,91-96&D2=0-2&D3=l&HDR=T&STB=G1,G2&VW=G
- Coleman, J. (1990). *Foundations of social theory*. Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press.
- Dekker, P., & Ridder, J. den. (Red.). (2011). *Stemming onbestemd: Tweede verdiepingsstudie Continu Onderzoek Burgerperspectieven*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Goede, P. J. M. de. (2006). *Bouwen aan vertrouwen in het openbaar bestuur: Diagnoses en remedies*. A. Korsten & P. J. M. de Goede, (Red.). Den Haag: Elsevier Overheid.
- Hudson, J. (2006). Institutional Trust and Subjective Well-Being across the EU. *Kyklos*, 59(1), 43-62. doi:10.1111/j.1467-6435.2006.00319.x
- Ruigrok | Netpanel. (2009). *Vriendelijke mensen, zo eng zijn ze niet*. Verkregen van www.ruigroknetaanel.nl/index.php/nl/kennis-delen/2010/01/vriendelijke-mensen-zo-eng-zijn-ze-niet/
- SE Consultancy. (2011). *Maatschappelijk Imago Monitor 2011*. Verkregen van www.seconsultancy.com/site.php/nl/3/Monitor.html
- Vonk, R. (2010, december 4). Vertrouw elkaar eens. *de Volkskrant*, p. 9.

Het boek

Duurzaam Denken Doen

Inspiratieboek voor onze gezamenlijke toekomst

Jan Jonker (eindredactie) en team van het project 'Our Common Future 2.0'

2011, 1ste druk, ISBN 978 9013090086

Omschrijving

Hoe ziet ons leven eruit in 2035? De doemscenario's van smeltende ijsbergen en vervuilde rivieren kennen we inmiddels wel. Maar kan het ook anders? Wie goed om zich heen kijkt, ziet dat er al veel gaande is. Steeds kritischer kijken we naar onze manier van wonen, werken, reizen, produceren en consumeren, leren en gezond blijven. We worden ons bewuster hoe het beter kan. Maar hoe versnellen we de verandering die we willen? Dit boek wil een positieve bijdrage leveren aan die verandering met tips, inspiratie en een agenda voor de toekomst.

Een groep van ruim 400 vrijwilligers heeft zich in het project 'Our Common Future 2.0' een jaar lang gebogen over de vraag hoe we kunnen doorstarten naar een meer duurzame toekomst.

Deze unieke denktank heeft de basis gelegd voor dit boek. Het gaat in op negentien actuele thema's, van economie tot spiritualiteit en van leiderschap tot afval. Voor elk van die thema's wordt een visie neergezet en worden tips gegeven. Samen levert dat een schat aan ideeën op voor iedereen die wil bijdragen aan een duurzame maatschappij. **Duurzaam Denken Doen** wil bijdragen aan positieve veranderingen voor de wereld van morgen.

Van elk verkocht exemplaar van dit boek gaat één euro naar de Stichting OCF 2.0 voor onderzoek op het terrein van duurzaamheid.

Verkrijgbaar als boek en e-book bij de Kluwershop:

www.kluwershop.nl/management/details.asp?pr=15241